

Sprawa C-627/19 PPU

Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 98 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

Data wpływu:

22 sierpnia 2019 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Rechtbank Amsterdam (Niderlandy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

22 sierpnia 2019 r.

Strona skarżąca:

Openbaar Ministerie

Druga strona postępowania:

ZB

Przedmiot postępowania głównego

Wniosek officier van justitie (prokuratora) o wykonanie Europejskiego nakazu aresztowania (zwanego dalej: „ENA”).

Przedmiot i podstawa prawna wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Niniejszy wniosek na podstawie art. 267 TFUE dotyczy stosowania wymogu, zgodnie z którym decyzja o wydaniu ENA powinna podlegać zaskarżeniu w sytuacji, gdy ENA ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności nałożonej już decyzją organu sądowego.

Pytanie prejudycjalne

Czy w sytuacji, gdy ENA ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności nałożonej podlegającej wykonaniu decyzją sędziego lub sądu, a ENA został wydany przez prokuratora uczestniczącego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w państwie członkowskim i zagwarantowane zostało, że w ramach wykonywania swoich obowiązków nierozzerwalnie związanych z wydawaniem Europejskiego nakazu aresztowania działa on niezależnie, obowiązuje również wymóg, aby decyzja o wydaniu ENA - a w szczególności proporcjonalny charakter takiej decyzji - podlegała zaskarżeniu, które w pełni spełnia wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej?

Powołane przepisy prawa Unii

Artykuły 1 i 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (D. U. 2002, L 190, s. 1).

Powołane przepisy prawa krajowego

Artykuł 1 Overleveringswet (ustawy o przekazywaniu osób) (Stb. 2004, 195).

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i postępowania głównego

- 1 ZB został zatrzymany w Niderlandach w dniu 3 maja 2019 r. na podstawie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 24 kwietnia 2019 r. przez oskarżyciela publicznego w Brukseli (Belgia). ENA ma na celu przekazanie osoby, której dotyczy wniosek, na potrzeby wykonania wyroku Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (francuskojęzycznego sądu pierwszej instancji w Brukseli) z dnia 7 lutego 2019 r. skazującego osobę, której dotyczy wniosek, na kary pozbawienia wolności w wymiarze trzydziestu miesięcy i jednego roku.
- 2 W dniu 3 maja 2019 r. prokurator złożył wniosek o wykonanie ENA. W toku rozpoznawania sprawy do belgijskiego organu wydającego skierowano dalsze pytania.
- 3 Pytania te zadano w celu ustalenia, czy wydanie europejskiego nakazu aresztowania przez ten organ było zgodne z wymogami określonymi przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwany dalej „Trybunałem”) w wyroku z dnia 27 maja 2019 r. sprawie OG i PI (prokuratury w Lubece i Zwickau), C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456.
- 4 Zdaniem sądu odsyłającego z wyroku tego wynika, że prokuratora można uznać za wydający nakaz organ sądowy, jeżeli uczestniczy on w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w wydającym nakaz państwie członkowskim, jeżeli działa w

sposób niezależny i jeżeli decyzja prokuratura o wydaniu ENA może podlegać zaskarżeniu przed sądem.

Najważniejsze argumenty stron w postępowaniu głównym

- 5 Jako strona skarżąca w niniejszej sprawie niderlandzka prokuratura, podobnie jak belgijski organ wydający nakaz, stoi na stanowisku, że wymóg istnienia możliwości zaskarżenia decyzji o wydaniu ENA nie ma zastosowania w odniesieniu do ENA, który ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności.

Zwięzłe uzasadnienie odesłania prejudycjalnego

- 6 Na podstawie informacji dostarczonych przez władze belgijskie sąd odsyłający zauważa, w odniesieniu do stanowiska niderlandzkiej prokuratury, że belgijski prokurator uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w Belgii i działa niezależnie; nie istnieje ryzyko, że przy podejmowaniu decyzji w sprawie wydania europejskiego nakazu aresztowania w indywidualnych przypadkach będzie on bezpośrednio lub pośrednio podlegać poleceniom lub instrukcjom ze strony organu władzy wykonawczej, takiego jak minister sprawiedliwości.
- 7 Belgijski prokurator spełnia zatem co najmniej dwa pierwsze z określonych w pkt 4 powyżej wymogów uznania go za „wydający nakaz organ sądowy” w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584. Wymogi te zostały sformułowane przez Trybunał w pkt 73 i 74 wyroku w sprawie OG i PI.
- 8 Jednakże zdaniem sądu odsyłającego informacje przekazane przez władze belgijskie budzą wątpliwości co do tego, czy wymóg określony w pkt 75 wyroku w sprawie OG i PI, zgodnie z którym decyzja prokuratora o wydaniu ENA, a w szczególności proporcjonalny charakter takiej decyzji, musi podlegać zaskarżeniu, które w pełni spełnia wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej, ma również zastosowanie w sytuacji, w której ENA ma na celu wykonanie kary polegającej na pozbawieniu wolności.
- 9 Zdaniem sądu odsyłającego wymóg zagwarantowania możliwości zaskarżenia decyzji o wydaniu ENA wynika z pkt 75 wyroku w sprawie OG i PI. Trybunał wskazał w nim, co następuje: „Ponadto, jeżeli prawo wydającego nakaz państwa członkowskiego przyznaje uprawnienie do wydania europejskiego nakazu aresztowania organowi, który, chociaż uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości tego państwa członkowskiego, to jednak sam nie jest sądem, to decyzja o wydaniu takiego nakazu aresztowania, a w szczególności proporcjonalny charakter takiej decyzji, powinny podlegać w tym państwie członkowskim zaskarżeniu, które w pełni spełnia wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej”.
- 10 Słowa „taki nakaz aresztowania” mogą odnosić się jedynie do „europejskiego nakazu aresztowania” i nie pozostawiają miejsca na objęcie nimi nakazu

aresztowania innego, niż europejski nakaz aresztowania, w szczególności krajowego nakazu aresztowania, na którym opiera się europejski nakaz aresztowania.

- 11 Ponadto w pkt 67 wyroku w sprawie OG i PI Trybunał rozróżnia dwa poziomy ochrony praw procesowych i podstawowych wolności. Pierwszy poziom dotyczy ochrony na etapie wydawania krajowego nakazu aresztowania, a drugi poziom odnosi się do ochrony na etapie wydawania europejskiego nakazu aresztowania.
- 12 Sąd krajowy zauważa, że w dotychczasowych sprawach dotyczących przekazywania osób officier van justitie argumentował, że w świetle pkt 68 wyroku w sprawie OG i PI kryterium określone w pkt 75 nie ma zastosowania. Zgodnie z ową argumentacją dla uznania decyzji za spełniającą wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową wystarczające jest mianowicie, aby decyzja ta została wydana tylko na jednym z dwóch poziomów ochrony wymienionych w pkt 68.
- 13 Zdaniem sądu odsyłającego z pkt 68 wynika, że dwa poziomy ochrony oznaczają między innymi, iż decyzja spełniająca wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową została wydana „przynajmniej” na jednym z dwóch poziomów wspomnianej ochrony. Oznacza to, że jeżeli ENA został wydany przez organ, który, chociaż uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości tego państwa członkowskiego, to jednak sam nie jest sędzią ani sądem, to krajowy nakaz aresztowania musi zostać wydany przez sędziego lub sąd.
- 14 W pkt 69 wyroku w sprawie OG i PI Trybunał stwierdza w tym zakresie, co następuje: „Wynika z tego, że w przypadku gdy prawo wydającego nakaz państwa członkowskiego przyznaje uprawnienie do wydania europejskiego nakazu aresztowania organowi, który, chociaż uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości tego państwa członkowskiego, to jednak nie jest sędzią ani sądem, orzeczenie krajowe, takie jak krajowy nakaz aresztowania, na którym opiera się europejski nakaz aresztowania, powinno ze swej strony spełniać te wymogi”.
- 15 Z wyżej wymienionego pkt 68 należy zatem wywnioskować, że orzeczenie sędziego lub sądu jest wymagane przynajmniej na jednym z tych dwóch poziomów. Zgodnie z pkt 70 w sytuacji opisanej w pkt 69 ochrona została zagwarantowana na poziomie krajowym, a mianowicie w odniesieniu do krajowego nakazu aresztowania, na którym opiera się europejski nakaz aresztowania.
- 16 Z pkt 71 i 72 wyżej wymienionego wyroku wynika, że to na organie podejmującym decyzję o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania spoczywa obowiązek zapewnienia ochrony na tym drugim poziomie „i to nawet wówczas, gdy ten europejski nakaz aresztowania opiera się na orzeczeniu krajowym wydanym przez sędziego lub sąd”.

- 17 W ramach tego drugiego poziomu ochrony wymagane jest po pierwsze, aby wydający nakaz organ sądowy "nie był narażony, w ramach podejmowania decyzji o wydaniu takiego nakazu aresztowania, na jakiegokolwiek ryzyko, że zostanie poddany w szczególności indywidualnym instrukcjom ze strony władzy wykonawczej" (pkt 73 i 74). W przypadku, gdy uprawnienie do wydania ENA zostało przyznane (całkowicie niezależnemu) organowi, który uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, ale sam nie jest sędzią ani sądem, wymagane jest również ("ponadto" w pkt 75), aby decyzja o wydaniu ENA, a w szczególności proporcjonalny charakter takiej decyzji, mogły podlegać w tym państwie członkowskim zaskarżeniu, które w pełni spełnia wymogi wynikające z obowiązku zagwarantowania skutecznej ochrony sądowej, innymi słowy w postępowaniu przed sędzią lub sądem.
- 18 Żadne ze sformułowań użytych w wyżej wymienionym pkt 68 - w szczególności słowo „przynajmniej” - nie wyklucza stawiania wymogu określonego w pkt 75, jeżeli decyzja została podjęta na poziomie krajowym przez sędziego lub sąd. Zgodnie z pkt 68 wymaga się jedynie, aby sędzia lub sąd wydał decyzję albo na poziomie krajowym, albo w przedmiocie ENA. W pierwszym przypadku pkt 75 dodaje, że decyzja o wydaniu ENA podjęta przez organ inny niż sędzia lub sąd powinna podlegać zaskarżeniu do sądu lub sędziego.
- 19 Wymogi określone w pkt 75 i 68 wyroku w sprawie OG i PI istnieją zatem równolegle.
- 20 Wynika to również z wyroku z dnia 27 maja 2019 r., PF (prokurator generalny Litwy), C-509/18, EU:C:2019:457, wydanego tego samego dnia, co wyrok w sprawie OG i PI. W tej sprawie krajowy nakaz aresztowania został wydany przez organ sądowy (pkt 22 i 54 wyroku), ponadto prokurator generalny Litwy uczestniczył w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych (pkt 42), jak również zostało zagwarantowane, że prokurator generalny Litwy jest niezależny od władzy wykonawczej, niemniej jednak sąd odsyłający musiał ustalić „czy decyzje tego prokuratora o wydaniu europejskiego nakazu aresztowania mogą być zaskarżane w sposób spełniający w pełni wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową” (pkt 56).
- 21 Nawet jeśli krajowy nakaz aresztowania został wydany przez sędziego lub sąd, decyzja o wydaniu ENA podjęta przez organ inny niż sędziemu lub sąd musi podlegać zaskarżeniu do sądu lub sędziego. Już we wcześniejszym wyroku z dnia 5 lipca 2019 r. sąd odsyłający zakwalifikował tę kwestię jako "éclairé [wyjaśnioną]". Ponieważ niniejsza sprawa dotyczy decyzji o wydaniu ENA podjętej przez prokuraturę belgijską, a zatem nie przez sędziego ani sąd, to zgodnie z treścią dwóch wyroków z dnia 27 maja 2019 r. powinny zostać spełnione oba wymogi, o których mowa w pkt 68 i 75 wyroku w sprawie OG i PI.
- 22 W innej sprawie, w orzeczeniu wydanym w przedmiocie kwestii wpadkowej z dnia 4 czerwca 2019 r. (ECLI:NL:RBAMS:2019:4010) sąd odsyłający orzekł, że chociaż wyroki w sprawie OG i PI odnoszą się do ENA wydanych dla celów

ścigania, motywy dotyczące ochrony, jaką organ sądowy wydający nakaz musi zapewnić przy wydawaniu decyzji o wydaniu ENA zostały sformułowane w taki sposób, że nie czynią one żadnego rozróżnienia pomiędzy ENA wydanymi dla celów ścigania, a ENA wydanymi w celu wykonania kary. Sąd odsyłający podtrzymuje to stanowisko.

- 23 Od czasu wydania obu wyroków z dnia 27 maja 2019 r. sąd odsyłający stwierdził w odniesieniu do dwóch państw członkowskich, na podstawie informacji przekazanych przez te państwa, że ich porządki prawne nie przewidują możliwości zaskarżenia decyzji o wydaniu ENA, a w szczególności proporcjonalnego charakteru tych decyzji, które w pełni spełniałyby wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej, o której mowa w pkt 75 wyroku w sprawie OG i PI.
- 24 W obu przypadkach były to ENA wydane dla celów ścigania karnego i w obu przypadkach zarówno organ wydający, jak i niderlandzka prokuratura stanęły na stanowisku, że pkt 75 tego wyroku nie odnosi się do przypadku, w którym ENA opiera się na orzeczeniu sędziego lub sądu. Jak wyjaśniono w pkt 22 powyżej, sąd odsyłający nie zgadza się z tym stanowiskiem ze wskazanych tam względów.
- 25 W niniejszym przypadku ENA ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności. W takim przypadku ENA musi opierać się na decyzji sędziego lub sądu. Zarówno organ wydający, jak i prokurator niderlandzki, stoją na stanowisku, że pkt 75 nie ma zastosowania w przypadku, gdy ENA ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności. Ponieważ w zakresie wykładni wyroków z dnia 27 maja 2019 r. sąd odsyłający ma w kilku kwestiach inne stanowisko niż organy wydające z innych państw członkowskich - co wynika również z innych postanowień odsyłających, wydanych przez sąd odsyłający równocześnie z niniejszym postanowieniem w dwóch innych sprawach, a takie różnice nie są w jego ocenie pożądane, uznaje on za stosowne skierować do Trybunału również niniejszą kwestię sporną.
- 26 Sąd odsyłający zwraca się zatem - krótko mówiąc - do Trybunału z pytaniem, czy decyzja oskarżyciela publicznego o wydaniu ENA, a w szczególności proporcjonalny charakter tej decyzji, musi podlegać zaskarżeniu, jeżeli ENA ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności.
- 27 Sąd odsyłający uważa, że dla udzielenia odpowiedzi na to pytanie istotna jest następująca kwestia. Nawet jeśli europejski nakaz aresztowania ma na celu wykonanie kary pozbawienia wolności, a zatem opiera się na podlegającym wykonaniu wyroku sędziego lub sądu, w jego ocenie niezbędnym jest, aby zagwarantowana została niezależność oskarżyciela publicznego, który wydał ENA. Wszak na etapie wykonania kary w dalszym ciągu istotna jest niezależna kontrola czy spełnione są przesłanki wydania ENA, w szczególności czy jego wydanie ma charakter proporcjonalny. Sama okoliczność, że przeciwko osobie, której dotyczy wnioski o przekazanie, wydany został podlegający wykonaniu wyrok, nie oznacza wszak, że wydanie ENA mającego na celu wykonywanie kary polegającej na pozbawieniu wolności nałożonej tym wyrokiem jest niewątpliwie

proporcjonalne. Ocena proporcjonalności wydania takiego ENA nie jest zwykle przedmiotem rozpoznania w podlegającym wykonaniu wyroku wydanym przez sędziego lub sąd.

- 28 Ponadto należy uwzględnić, że przed stwierdzeniem wykonalności wyroku, a decyzją o wydaniu ENA może upłynąć pewien okres czasu, w trakcie którego mogą wystąpić nowe fakty i okoliczności istotne dla oceny proporcjonalnego charakteru decyzji w przedmiocie wydania ENA. Kontynuując powyższy wywód należy zauważyć, iż nie wydaje się, aby istniał uzasadniony powód, żeby przyjmować, że w odniesieniu do ENA wydanego przez oskarżyciela publicznego w celu wykonania kary pozbawienia wolności nie jest potrzebne zagwarantowanie możliwości zaskarżenia, w pełni spełniającej wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej.
- 29 Trybunał nie rozpatrywał jeszcze kwestii, czy możliwość zaskarżenia, o której mowa w pkt 75 wyroku w sprawie OG i PI musi istnieć również w odniesieniu do ENA mającego na celu wykonanie kary polegającej na pozbawieniu wolności. Powody, dla których stosowne wydaje się skierowanie tego pytania do Trybunału, zostały przedstawione powyżej. Odpowiedź na to pytanie jest ponadto niezbędna dla wydania orzeczenia przez sąd odsyłający, jako że odpowiedź twierdząca na zadane pytanie prejudycjalne będzie oznaczać, że nie może on rozpoznać merytorycznie ENA i nie może wydać decyzji w przedmiocie wniosku o przekazanie, podczas gdy przecząca odpowiedź na to pytanie będzie skutkować zgodą na przekazanie.
- 30 Sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o rozpoznanie niniejszego odesłania prejudycjalnego w trybie pilnym, o którym mowa w art. 267 akapit czwarty TFUE i art. 107 regulaminu postępowania.
- 31 Osoba, której dotyczy wniosek o przekazanie, jest zatrzymana w areszcie ekstradycyjnym do czasu podjęcia decyzji w sprawie wniosku o przekazanie. Sąd odsyłający nie może podjąć tej decyzji do czasu udzielenia przez Trybunał odpowiedzi na pytanie prejudycjalne. Szybka odpowiedź Trybunału na pytanie prejudycjalne ma zatem bezpośredni i decydujący wpływ na czas trwania aresztu ekstradycyjnego osoby, której dotyczy wniosek o przekazanie.